

Čís. 3637.

Majitel domu neručí za škodu, přivoděnou sklouznutím na předmětu, odhozeném třetí osobou na chodník před jeho domem.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 6/24.)

Jdouc po chodníku před domem žalovaného v N. v Čechách, sklouzla žalobkyně na pohozené pomerančové kůře, upadla a poranila se. Žalobu o náhradu škody na majitele domu neuznal procesní soud první stolice co do důvodu po právu. Odvolací soud rozsudek potvrdil a uvedl po právní stránce v důvodech: Žalobkyně domáhá se na žalovaném náhrady škody, již utrpěla tím, že uklouzla dne 18. března 1922 na chodníku před domem žalovaných, — který chodník patří, jak nesporno, obci — na pomerančové kůře, tam pohozené a se zranila. Opírá tudíž svůj nárok o ustanovení §u 1311 obč. zák. V tomto směru mohla by žalobkyně učiniti žalované zodpovědny za úraz, jež utrpěla, jen tehdy, kdyby byli porušili zákonný předpis, daný ku zabránění nahodilým škodám. To se však zde nestalo, poněvadž v obci, jak zjištěno, není policejního řádu, dle kterého by byli majitelé domů povinni čistiti chodníky. Prvý soud proto právem uznal, že žalobní nárok není co do důvodu po právu. V odvolání snaží se žalobkyně dovoditi, že majitelé domů jsou sami o sobě povinni, nejen dům a jeho součástky udržovati v takovém stavu, by z toho nevznikla škoda nájemníkům, v domě bydlícím, nýbrž že se mají také o to starati, by chodník před jejich domem byl uklizen, čistěn a v bezpečném stavu. Účelem policejních řádů, v některých městech vydaných, jest prý pouze, by se předešlo nehodám a by donuceni byli majitelé domů čištěním chodníků nehody zameziti. Avšak tento názor jest mylným. Dle §u 28 čís. 2 a 3 českého obecního zřízení ze dne 31. května 1866, čís. 41 zemsk. zák. má obec přihlížeti k bezpečnosti osoby a jmění a pečovati o jistotu dopravní; přikázání těchto úkonů, týkajících se veřejného blaha, obci neznamená v první řadě právo, nýbrž, jak z §§ 37 a 59 obec. zř. zřejmo, veřejnoprávní povinnost, kterou má obec pod vlastním ručením sama plniti. Jelikož je jasno, že obec nemůže sama svými orgány a zřízením opatření, k tomu nutná, prováděti, hledí ve většině případů své povinnosti, týkající se vykonávání tak zvané policie, dostáti tím, že vydává v rámci zmocnění §u 28, odstavec první česk. obec. zř., nařízení všeobecně závazná a požaduje na příslušnících obce plnění, která má konati sama. Tímto způsobem může obec přirozeně i svou povinnost k čištění chodníků nebo k posypávání při náledí v zimě atd., kterážto opatření slouží k bezpečnosti osoby a jsou nutná k uvarování se nehodám, přenést na jednotlivé občany. Z toho plyne, že jsou majitelé domů v případě, že jim obec dala k tomu zvláštní příkaz, jenž bývá obvykle obsažen v policejním řádu obce, avšak také jedině v tomto případě, povinni čistiti chodník. Tyto preventivní normy, obcí vydané, jsou »zákonem« ve smyslu §u 1311 obč. zák., jejich přestoupení je samo o sobě zaviněním a uvaluje zodpovědnost za nehody tím vzniklé. Poněvadž však v obci N. není policejního řádu, který by zavazoval majitele domů

k čištění chodníků před jejich domy, nejsou žalovaní zodpovědní za úraz, vzniklý dle udání tím, že chodník prý nebyl čištěn. Předpisy v jiných městech v té příčině platné zavazují jen tamnější občany a nelze jich použít na tento případ. Odvolatelka poukazuje k tomu, že § 28 zákona ze dne 31. května 1866, čís. 41 z. zák. pro Čechy o technické organizační správě veřejných silnic jedná pouze o tom, že jest obec povinna, pečovat o bezpečnou a snadnou jízdu po silnicích a cestách, a snaží se z toho odvoditi, že k čištění chodníků a udržování jich v bezpečném stavu jsou povinni majitelé domu. Povinnost tato plyne prý z §u 1096 obč. zák. oproti nájemníkům. Avšak nelze vážně pochybovati o tom, že § 28 cit. zák., používaje výrazu »cesty«, mítí tím všechny komunikační prostředky, i chodníky, jak je zřejmo i z výpočtu, v §u 28 čís. 3 česk. obec. zř. příkladmo uvedeného. Je-li však povinnost, čistiti chodníky, uložena obci a tato jí nepřenesla na občany, nejsou současně majitelé domů k tomu zavázáni ani v poměru ke svým nájemníkům, ani k třetím osobám mimo smlouvu nájemní, z §u 1096 obč. zák. nelze povinnost tu odvozovati. §u 1298 obč. zák., odvolatelkou citovaný, jenž pojednává pouze o rozdělení břemena důkazního, nelze zde použít, poněvadž žalovaní ani dle smlouvy ani dle zákona nebyli povinni, čistiti chodník. Z toho všeho plyne, že žalovaní nejsou zodpovědní za úraz, jež žalobkyně utrpěla.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Provádějíc dovolací důvod dle čís. 4 §u 503 c. ř. s., zahajuje dovolatelka své vývody úvahami, že na čištění chodníků podél domů mají zájem nejen veřejnost, nýbrž i majitelé domů sami, že je všeobecně známo, že majitelé domů všade sami obstarávají čištění chodníků, ba že za čištění to, když neukládají podle domovních řádů nájemníkům povinnost, chodníky čistiti, od nich vybírají poplatky, kterážto povinnost ve větších osadách jest samozřejmá, upravena policejními řády, tím však, že jest jenom kodifikován stav, již dlouho trvajících. Dovolatelka z těchto úvodních vývodů vytváří tvrzení, že jest všeobecnou zvyklostí, že majitelé domů jsou povinni, čistiti chodníky před svými domy, a že za provinilé zanedbání této povinnosti ručí náhradou škody dle §u 1294 obč. zák. Ježto bylo odvolacím soudem zjištěno, že jest chodník vlastnictvím obce, pokoušejí se tyto dovolatelčiny vývody uvaliti na žalované povinnost čištění chodníku, který není jejich vlastnictvím, jedině z důvodu, že to je ve větších obcích ustanoveno policejními řády a všade že to jest ode dávna vžitou zvyklostí. Ovšem protiprávním jest jednání nejen když se přičií zákonu, nýbrž i když jest jím porušena vůbec nějaká norma právní. Zakázanost jednání může také vyplývati dle §u 7 obč. zák. z obdoby, nebo »přirozených zásad právních«; to, co je všeobecně jako nedovolené považováno, nemusí se vždy přičiiti zákonu a přece to může býti dle §u 1294 obč. zák. »protiprávním«. Měla-li dovolatelka toto na mysli, sluší uvést v rámci odvolacího zjištění, když se v tomto případě podle tohoto zjištění škodlivá příhoda udála tím způsobem, že dovolatelka uklouzla na chodníku před domem žalova-

ných na pomerančové kůře a tak se zranila, že žalovaným není ani nějakým předpisem zákonným, ani nějakou normou právní a arcí ani nějakými přirozenými zásadami právními uložena povinnost, aby kýmkoli na chodníku odhozené pomerančové kůry, nebo jiné odpadky a jiné předměty ihned po jejich odložení, nebo vůbec sbírali, že se tato povinnost, která s čištěním chodníku souvisí jenom zevně, nedá odvoditi ani jako příkaz dobrých mravů, že naopak takové pohození pomerančové kůry a jiných věcí jde zcela na vrub toho, kdo si dovoluje takový nešvar. Toho si byla ostatně i dovolatelka sama dobře vědoma, neboť opírala žalobní nárok o předpis Šu 1311 obč. zák., spatřujíc správně ve své nehodě náhodu, byť i náhodu zaviněnou žalovanými prý způsobenou, kterou oni, porušivše zákon, jímž má býti náhodným škodám učiněna přítrž, dovolatelce způsobili. Tím však dává dovolatelka předpisu Šu 1311 obč. zák. výklad nenáležitý a nesprávný. Kdo přestoupí nějaký zákon ochranný, neručí za všechna a jakákoliv poškození náhodná, nýbrž jenom za to, jímž má býti dotyčným zákonem učiněna přítrž. Proto se nemůže dovolatelka s úspěchem dovolávat nějaké ostatně neprokázané zvyklosti, že majitel domu musí každý předmět a zvláště pomerančovou kůru, odhozenou na chodníku před jeho domem, hned zdvihnouti, nebo že je majitel domu povinen, čistiti obci náležející chodník, neboť to všecko zůstává právě jenom »zvyklostí«, ale není »zákonem«. Po této stránce dovodil odvolací soud vystižně a obsažně ve svých důvodech, dovolacím soudem plně sdílených, jaké zákonité předpisy mohly by přicházeti v úvahu a když v N. není policejních předpisů o čištění chodníků, že nelze se dovolávat takových předpisů, v jiných obcích zavedených, a že nelze na majitele domu z důvodů zvyklostí nebo dobrých mravů svalovati povinnost, které mu žádný zákon neukládá.

Čís. 3638.

Zakládá-li dodací smlouva skutkovou podstatu řetězového obchodu, nelze se domáhati jejího splnění, třeba kupitel chtěl zboží dále dodati do cizozemsku. K nicotnosti smlouvy jest přihlížeti z úřadu. Namítal-li žalovaný nicotnost smlouvy z důvodu, k němuž má soud přihlížeti sám od sebe, teprve v dovolání ze srovnalých rozsudků nižších stolic, žalobě vyhovujících, nelze mu přiznati útraty nižších stolic, nýbrž pouze útraty řízení dovolacího.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 16/24.)

Žalobě na dodání dřeva bylo oběma nižšími soudy vyhověno. Nejvyšší soud žalobu zamítl, přisoudil však žalované jen útraty dovolacího řízení.

Důvody:

Prováděje dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s., právem poukazuje dovolatel k tomu, že na straně žalující jde o řetězový obchod podle Šu 11, čís. 4 lich. zák., a proto o smlouvu podle Šu 879 obč. zák. nicot-